

мінності між окремими варіантами тривожних розладів до останнього часу не були представлені.

Тому достатньо глибоко вивчивши існуючі, достовірно не вирішені питання зазначеної проблеми, нами було заплановано й виконано об'ємне, структуроване дослідження. Були обстежені 52 пацієнти з діагностичними категоріями: F41.0 – «Панічний розлад (епізодична пароксизмальна тривога)», F 41.1 – «Генералізований тривожний розлад», F 41.2 – «Змішаний тривожно-депресивний розлад», які знаходились на обстеженні та лікуванні у психіатричному відділенні ВОПНЛ ім. О.І. Ющенка.

У нашій роботі використовували такі методи, як клініко-анамнестичний (на основі критеріїв МКХ-10), клініко-психопатологічний та статистичний методи.

В процесі обстеження виявлено основні чинники та умови формування, клініко-психопатологічну структуру та особливості емоційних порушень тривожних розладів невротичного регістру.

За результатами розроблений комплекс психотерапевтичних заходів, який включав раціональну психотерапію, емоційно-вольовий тренінг і особистісно-реконструктивну психотерапію, який показав високу ефективність.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК САМООЦІНКИ ТА РІВНЯ ДОМАГАНЬ У ОСІБ З РІЗНИМ РІВНЕМ ЛОКАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ

Шевцова К.С., Селюкова Т.В.

Національний університет цивільного захисту України

Великий вплив на всі аспекти життєдіяльності та поведінки людини мають такі якості особистості, як самооцінка, рівень домагань та локус контролю. Самооцінка – оцінка себе, своєї діяльності, свого становища в певній групі чи організації та в колі друзів, а також ставлення до оточуючих, і не менш важливим є критичне ставлення до своїх здібностей і можливостей. Психологічні дослідження переконливо доводять, що особливості самооцінки впливають і на емоційний стан, і на ступінь задоволеності своєю роботою, навчанням, життям, і на відносини з оточуючими.

Особливе місце у вивченні емоційно-мотиваційних механізмів включеності людини в діяльність займають дослідження рівня дома-

гань, особливостей цілепокладання особистості. Від характеру рівня домагань людини залежить успішність її самореалізації у навчанні та праці, висота і реалістичність цілей, які вона ставить перед собою, стратегія досягнення цілей, ступінь стійкості в ситуаціях фрустрації, в які людина потрапляє при русі до наміченої мети. Комплекс подібних знань про характер рівня домагань людини дає інформаційно ємний матеріал, що дозволяє робити прогноз стосовно багатьох особливостей його діяльності у навчальній та професійній сферах.

Локус контролю є глибинним, стійким елементом структури саморегуляції особистості, що безпосередньо впливає на конструктивність її соціальної поведінки. Локус контролю є одним з найважливіших механізмів, які визначають здатність і вміння людини долати життєві труднощі, забезпечуючи тим самим можливість її саморозвитку та самореалізації.

В нашому дослідженні брали участь студенти та курсанти Національного університету цивільного захисту України. Загальна вибірка досліджуваних складала 80 респондентів.

В ході дослідження були зроблені наступні висновки: респондентам з інтернальним типом локусу контролю більш властивий середній рівень самооцінки, вони з легкістю беруть відповідальність за своє життя на себе, активні, впевнені в собі. Вважають, що бажані зміни, успіхи, досягнення залежать від їх власних зусиль, знань, праці.

Екстернали переважно сподіваються на природний хід подій, везіння. У невдачах звинувачують інших людей або обставини, тому мають неадекватну – надмірно завищену або занадто занижену самооцінку.

Самооцінка особистості, як і локус контролю, являються досить сталими характеристиками людини. Таким чином, ступінь інтернальності та екстернальності кожної людини пов'язаний з її ставленням до свого розвитку й особистісного зростання.

Рівень домагань – прагнення індивіда до мети такої складності, якою, на його думку, відповідають його здібності, а також досягнення в певному виді дій, сфері спілкування, на яку розраховує людина при оцінці своїх можливостей. На рівень домагань впливає динаміка удач і невдач на життєвому шляху, динаміка успіху в конкретній діяльності.

З результатів дослідження ми можемо стверджувати, що в групі екстерналів достовірно переважає нереально високий, нереально низький та низький рівні домагань. А в групі інтерналів – середній рівень домагань.

У зв'язку з недооцінюванням або переоцінюванням своїх можливостей, що в більшій мірі властиво екстерналам, починає проявлятися або комплекс неповноцінності, або комплекс переваги. За наявності комплексу неповноцінності особистість втрачає самоповагу і у неї починає проявлятися сором'язливість, невпевненість та інші негативні якості. За наявності комплексу переваги самоповага необґрунтовано перебільшена і особистість проявляє самовпевненість, зверхнє і зневажливе ставлення до оточуючих.

Помірний рівень домагань характерний для досліджуваних, що мають інтернальний тип локусу контролю, позначає те, що вони впевнені в собі, товариські, не шукають самоствердження, налаштовані на успіх. Тобто такі, що розраховують міру своїх зусиль та здатні зіставити міру своїх зусиль з цінністю досягнутого.

Таким чином, у осіб з інтернальним типом локусу контролю визначаються середні показники самооцінки й рівня домагань, а у досліджуваних з екстернальним типом визначаються завищені та занижені рівні самооцінки та домагань. Тому інтернали більш впевнені, спокійні, позитивні, легше встановлюють міжособові відносини, незалежні. На відміну від екстерналів, в котрих підвищена тривожність, менша терпимість, і менша конформність.

МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧЕСКАЯ КОРРЕКЦІЯ НАРУШЕНИЙ ПСИХИЧЕСКОЙ СФЕРЫ У ВОЕННОСЛУЖАЩИХ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ

Шевченко Р.П.

*Одесский национальный морской университет,
кафедра практической психологии*

В настоящее время огромное значение приобрела проблема психологической устойчивости военнослужащих ВС Украины. Выявление особенностей личности, характера, эмоциональной сферы больного выделенной клинической категории позволит разработку психотерапевтических методов своевременной психологической коррекции, восстановления профессионального статуса, социальной реабилитации военнослужащих и сотрудников

вооруженных сил Украины. В настоящее время проблема повышения психологической устойчивости военнослужащих и работников Вооруженных сил Украины (ВСУ) имеет первостепенное значение. Вследствие эмоциональных, личностных особенностей, пациент с невротическими и психосоматическими расстройствами часто теряет способность к адекватному пониманию тяжести собственного состояния здоровья, развиваются комплексы психосоциальной дезадаптации.

Необходимо изучение психосоматического отклонения с учётом личностных девиаций, а также с учетом показателей анамнеза больного. Выявление выделенного круга особенностей личности, влияющих на развитие, течение невротических и психосоматических расстройств послужит мотивом к проведению тактически важных изменений в работе медицинского персонала.

Комплексная характеристика больных с невротическими и психосоматическими расстройствами, проведения при помощи отмеченных методик, позволит нам выделить и изучить социально-психологические факторы predispositions развития невротических и психосоматических нарушений, особенности когнитивной сферы, патопсихологические механизмы формирования нарушений адаптации у военнослужащих и сотрудников вооруженных сил Украины при невротических и психосоматических отклонениях.

На основании полученных данных разработана система психокоррекционных методов при невротических и психосоматических расстройствах у военнослужащих и сотрудников вооруженных сил Украины, также разработана система оценивания степени эффективности системы психокоррекционных методов. Апробация системы показала её значительную эффективность в 69%, умеренную – в 19%, незначительную – в 12% случаев.

ОСОБЛИВОСТІ ПОСТСТРЕСОВОГО РЕАГУВАННЯ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЛИ У ЗОНІ АТО

**Шестопалова Л.Ф., Кожевникова В.А.,
Бородавко О.О.**

*ДУ «Інститут неврології, психіатрії та
наркології НАМН України»*

Як відомо, переживання людиною життєвонебезпечних подій неминуче призводить